

Yhteiskehittäminen avaa uusia mahdollisuuksia TKI-hankkeiden ideointiin, toteuttamiseen ja tulosten hyödyntämiseen

22.1.2026

Yhteiskehittäminen oli esillä Maataloustieteen Päivillä 2026. Jyrki Rajakorpi piti esitelmän yhteiskehittämisen tuomista mahdollisuuksista TKI-hankkeiden ja opetuksen integrointi -sessiossa. Sari Morri oli puolestaan vastuussa, kun posteritilaisuudessa esiteltiin yhteiskehittämistä käytännön neuvontatyön näkökulmasta. Yhteiskehittämisellä tarkoitetaan tässä yhteydessä prosessia, jossa tutkijat, maatalousyrittäjät, sidosryhmät ja maatalouden yritystalouden agrologi (AMK) -opiskelijat ovat osallistuneet yhteiseen kehittämiseen: 1) aineiston hankinnassa ja tiedon tuottamisessa, 2) käsi- ja ohjekirjojen pilotoinnissa sekä 3) tulosten käytännön hyödyntämisessä.

Aineistojen hankinta ja hyödyntäminen laaja-alaisena yhteistyönä

Aineistoja on hankittu laaja-alaisesti teemahaastatteluilla, kyselyillä, työpajoissa ja pilotoinneilla. Tutkijoiden lisäksi aineistojen hankintaan ovat osallistuneet maatalousyrittäjät, meijereiden, neuvonnan, pankkien, koulutuksen ja ELY:n asiantuntijat sekä maatalouden yritystalouden agrologi (AMK) -opiskelijat. Yhteistyö on mahdollistanut kattavien aineistojen saannin, minkä pohjalta on voitu tuottaa luotettavaa uutta tulevaisuuteen

suuntautuvaa tietoa.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu sekä Helsingin ja Turun yliopistot tekevät TKI-yhteistyötä maatalousyrittäjien ja heidän sidosryhmiensä kanssa. TKI-hankkeita on suunniteltu ja toteutettu useista aihealueista, joita maatalousyrittäjät ja heidän sidosryhmänsä ovat esittäneet. Käytännön tarpeista nousseet aiheet ovat lisänneet maatalousyrittäjien ja sidosryhmien kiinnostusta yhteiskehittämiseen. Maatalousyrittäjiä osallistui myös uuden tiedon jakamiseen muun muassa podcasteilla. ProAgria Etelä-Pohjanmaan asiantuntijat hyödyntävät TKI:n tuottamaa tietoa neuvonnassa ja koulutuksissa. He kokevat tulevaisuuden ennakointiin liittyvän tiedon tarpeen kasvavan.

Käytäntöä palvelevaa TKI-yhteistyötä

Kokonaisvaltaisen johtamisen mallin laatiminen ja sen yhteyteen rakennettu kustannusten hallinnan kokonaisuus ovat olleet TKI-yhteistyön keskiössä. Kustannusten hallinta on lähtökohta kannattavuuden tavoittelussa, sillä pääosa maatalousyrittäjistä ei voi erilaistaa tuotteitaan. Ostaja määrittää laatukriteerit ja hinnoittelun perusteet. Yksikkökustannuksiin vaikuttaminen on siten keskeistä kannattavuuden parantamisessa. Yhteistyö ja verkostoituminen tuovat uusia mahdollisuuksia yksikkökustannusten alentamiseen. Onnistuminen edellyttää, että kaikki osapuolet kokevat hyötyvänsä, kumppaneihin luotetaan ja että he ovat luottamuksen arvoisia.

TKI-tiedon pohjalta on laadittu käytäntöä palvelevia käsi-, ohje- ja työkirjoja sekä rakennettu työkaluja muun muassa eri yhteistyömuotojen edellytysten selvittämiseen, suunnitteluun ja organisointiin. Kokonaisvaltaisella johtamisella ja kustannusten hallinnalla luodaan edellytyksiä menestyksekkäälle yritystoiminnalle. Tällöin yritystoimintaa tarkastellaan kokonaisuutena ja vältetään osaoptimointia. Lisäksi tavoitteita on suunnattava maksimikilojen ja -litrojen tavoittelun sijasta voiton maksimointiin.

Monivaiheinen testaus ja yhteiskehittäminen

Käsi-, ohje- ja työkirjaluonnoksia testattiin maatalousyrittäjien kanssa monivaiheisesti. Heiltä saatiin hyviä kehittämisehdotuksia, joiden toteuttaminen lisäsi kokonaisvaltaisen johtamisen käsi- ja työkirjan hyödynnettävyyttä. Erillinen testaus tehtiin ProAgria Etelä-Pohjanmaan asiantuntijoiden koulutusten yhteydessä, kun he valmentautuivat Johto-hankkeeseen kouluttajiksi. Kahteen ensimmäiseen pienryhmään osallistuneiden maatalousyrittäjien käyttökokemusten perusteella käsi- ja työkirjaa edelleen kehitettiin. Maatalouden yritystalouden agrologi (AMK) -opiskelijat testasivat käsi- ja työkirjaluonnoksien ymmärrettävyyttä ja käytettävyyttä sekä työkirjan täytettävyyttä (pdf).

Kustannusten hallinnan ohjekirja, joka laadittiin kokonaisvaltaisen johtamisen tueksi, testattiin kahdessa eri vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa järjestettiin kolme työpajaa, joissa saatiin kehittämisehdotuksia ohjekirjan käytettävyyden parantamiseksi. Lopuksi tehtiin pilotointi puhelinhaastatteluina. Pilotoinnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä käsi-, ohje- ja työkirjaluonnosten testaamista ennen niiden käyttöönottoa. Tällä varmistettiin, että ne palvelevat käyttäjiä parhaalla mahdollisella tavalla. Yhteiskehittämisellä käsi- ja työkirjoista tuli johdonmukaisia ja ymmärrettäviä. Lopputulosta pidettiin onnistuneena.

Toimintaympäristön muutokseen vastaaminen vaatii uutta ajattelua

Maatalousyrittäjien toimintaympäristö on voimakkaassa muutoksessa. Teknologinen kehitys, kiristyvät ilmasto- ja ympäristövaatimukset, poliittiset päätökset ja muuttuvat kuluttajatarpeet haastavat maatalousyritysten perinteisiä toimintatapoja. Erityisesti digitalisaatio, tekoälyn ja automaation tuomat mahdollisuudet sekä ilmastonmuutokseen liittyvät vaatimukset edellyttävät maatalousyrittäjiltä uudenlaista osaamista ja kykyä ennakoida muutoksia.

Tulevaisuuden mahdollisuuksiin tarttuminen edellyttää uudenlaista ajattelua. Tulevaisuuden hahmottamiskyky auttaa vaihtoehtoisten tulevaisuuskuvien laatimisessa ja toimintaympäristön muutosten ennakoinnissa. Strategian laatimisessa tulevaisuuden ennakointi on välttämätöntä. TKI-hankkeilla ja koulutustilaisuuksilla tuetaan tulevaisuusajattelun ja strategisen ennakointikyvyn kehittämistä. Strategialla tavoitellaan kilpailuedun saavuttamista. Onnistunut strategiavalinta mahdollistaa kannattavuuden parantamisen.

Koulutusyhteistyö

Maatalousyrittäjien koulutuksissa on hyödynnetty TKI-hankkeiden tuloksia. Koulutus on toteutettu pääosin SEAMKin ja ProAgria Etelä-Pohjanmaan yhteistyönä. Koulutukset on toteutettu pienryhmissä, joissa maatalousyrittäjät kokivat yhdessä oppimisen hyödylliseksi ja motivoivaksi. Pienryhmissä heräsi paljon uusia ajatuksia, keskustelut muodostuivat aktiivisiksi ja syvällisiksi, minkä myötä näkemys maatalousyritysten kehittämisestä laajeni. Yhdessä muiden kanssa on ollut kiva oppia.

Pienryhmätyöskentelyä (kuva: Marleena Lehtonen, 2025).

Maatalousyrittäjät kokivat koulutuksen myötä suunnittelu-, johtamis- ja talousosaamisensa parantuneen. Vuorovaikutteinen yhdessä oppiminen koettiin paremmaksi tavaksi oppia kuin itseopiskelu. Testauksiin, pilotointeihin ja koulutuksiin osallistuneet maatalousyrittäjät pitivät TKI-hankkeissa tuotettua tietoa sekä käsi-, ohje- ja työkirjoja hyödyllisinä apuvälineinä ja tietolähteinä.

Maatalousyrittäjät ja maatalousyritykset ovat erilaisia, mikä vaikuttaa tapaan hyödyntää TKI-hankkeiden tuloksia. Vaikka useimmat maatalousyrittäjät pitävät tärkeänä itsenäistä tutustumista ohje- ja käsikirjoihin, pienryhmätoiminta ja asiantuntijoiden kanssa asioihin tutustuminen tuovat useimmille lisäarvoa. Osa maatalousyrittäjistä hyötyy asiantuntija-avusta, kun oma talouden perusosaaminen on riittämätöntä TKI-hankkeiden tuloksien hyödyntämiseen.

TKI-hankkeiden tuloksia hyödynnetään Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja Helsingin yliopiston opetuksessa. Maatalouden yritystalouden agrologi (AMK) -opiskelijat ovat tärkeä TKI-hankkeiden tulosten hyödyntäjäryhmä, sillä heistä 70–80 % aikoo ryhtyä maatalousyrittäjiksi.

Johtopäätökset

Yhteiskehittämisen menetelmät, kuten työpajat, soveltuvat hyvin TKI-hankkeisiin, joissa yhdistetään tutkimustietoa ja käytännön kokemuksia. Vuorovaikutus tutkijoiden, maatalousyrittäjien ja sidosryhmien kesken auttaa tunnistamaan kehittämistarpeita ja tuottaa uusia näkökulmia. Testauksen ja pilotointien avulla

saadaan parannettua TKI-hankkeiden tuotosten hyödynnettävyyttä. Yhteiskehittämisen onnistumista edesauttavat työpajojen suunnitelmallinen toteutus ja fasilitoitu työskentely sekä osallistujien huolellinen valinta työpajoihin ja pilotointeihin.

Matti Ryhänen
MMT, dosentti, yliopettaja
SEAMK

Jyrki Rajakorpi
MMM, tuntiopettaja
SEAMK

Timo Pajula
MMM, johtamisen ja talouden asiantuntija
ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Sari Morri
MMM, henkilöstöjohtamisen asiantuntija
ProAgria Etelä-Pohjanmaa